

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка
Національної академії педагогічних наук України

**Програма з корекційно-розвиткової роботи
«РИТМІКА»**

для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху (для глухих дітей)

Укладач: Вовченко О.А., доктор психологічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

«Схвалено для використання в освітньому процесі» (рішення експертної комісії зі спеціальної педагогіки від 17 серпня 2022 року (протокол № 4).

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 6.0045-2022.

Пояснювальна записка

Корекційно-розвиткова робота – це система заходів, що дозволяє вирішувати завдання своєчасної педагогічної допомоги дитині з особливими освітніми потребами, зокрема такими, що зумовлені порушенням слуху. Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення слуху, є розвиток пізнавальних та емоційно-вольових процесів, формування позитивних рис особистості, варіативна адаптація до змінених умов; формування адекватної самооцінки та рівня домагань, як наслідок формування складових життєвої компетентності особистості.

Відповідно до сучасних підходів до визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки дитини у закладі освіти – освітні труднощі більшості дітей із порушеннями слуху класифікують як «функціональні (сенсорні)»; зниження слуху може зумовлювати й навчальні, соціоадаптаційні та інші труднощі, які в такому випадку мають вторинний характер, водночас також вимагають застосування відповідних педагогічних стратегій у вірній послідовності.

Корекційно-розвиткова складова освітнього процесу для дітей з порушеннями слуху реалізується за допомогою корекційно-розвиткових дисциплін, одна із них – музично-ритмічні заняття або «Ритміка». Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху (для глухих дітей) спрямована на формування життєвих компетентностей і є складовою частиною музично-естетичного та фізичного виховання. Означена програма є продовженням Програми «Ритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями слуху.

Метою занять є всебічний і гармонійний розвиток дітей із порушеннями слуху, позитивний вплив на їх психофізичний розвиток за допомогою засобів музично-ритмічної діяльності.

Основними складовими занять з ритміки є виконання музично-ритмічних вправ, прослуховування/сприймання музики, виконання пісень та вокальних вправ, гра на музичних та шумових інструментах, інсценування музичних образів, творів, корекційно-розвиткові вправи щодо формування виразності мовлення, розвитку музично-ритмічних та складоритмічних відчуттів та сприймання мовлення відповідно до індивідуальних можливостей учня/учениці.

Для реалізації означеної мети на музично-ритмічних заняттях важливим є дотримання трьох основоположних принципів: системності, мультидисциплінарності та комплексності.

Зміст корекційно-розвиткового курсу з «Ритміки» для дітей із порушеннями слуху конкретизується основними завданнями, що реалізуються на музично-ритмічних заняттях: формування правильної постави, ходи; скоординованості, точності рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; загальне фізичне зміцнення організму (опорно-рухової, дихальної, серцево-судинної, травної систем організму); розвиток слухового сприймання, пам'яті, уваги; формування просторових уявлень, плавності, гнучкості, виразності рухів; розвиток творчих здібностей,

художньо-образного мислення; ознайомлення з теорією музики, поняттям ритм, жанр музики, з елементами культури України і світу (через елементи танців, музику тощо); формування естетичного смаку, позитивної самооцінки; сприяння усвідомленню своєї індивідуальності та неповторності; підвищення рівня самоконтролю; створення умов для самовираження; позитивний вплив на психологічний стан учня (покращення емоційного стану, формування дружньої атмосфери у класі, створення «колективного духу» тощо).

Курс музично-ритмічних занять розраховано на 6 років (5-10 клас). Кожен рік навчання передбачає реалізацію завдань відповідно до шести розділів по 2 год. на тиждень – 70 годин на рік.

Структурні розділи програми «Ритміка»* :

1. Вступне заняття.
2. Вступ до музично-ритмічних занять.
3. Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи).
4. Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи.
5. Рухливі музично-ритмічні ігри.
6. Сприймання та відтворення музичних творів.

* **Примітка.** Структурні розділи програми є однаковими для початкової і основної школи, оскільки програма для 5-10 класів є логічним продовженням програми 1-4 класів. Різняться зміст занять, їх складність та кількість годин.

Для старшокласників (5-10 класи) у програму введено тематичні роки навчання. Так у 5 класі учні та учениці вивчають танці та рухи українського народного танцю, відповідно рекомендовано відомі музичні твори українських композиторів. *Бажаним* є проведення занять з інших структурних блоків також під українську мелодику. 6 клас характеризується поглибленим вивчення українського народного танцю з ухилом на регіональні особливості танців, ігор та ін. У 7 класі буде продовжено вивчення українських танців, закріплення матеріалу історії українського танцю, рухів та особливостей мелодики. 8 клас присвячено вивченню основних рухів бальних танців та їх історії. 9 клас – рухам з латиноамериканських танців. 10 клас – вивчення сучасних танцювальних напрямів, основних рухів.

Вступне заняття

Заняття має організаційний характер (тривалістю 1 годину), на якому вчитель окреслює структуру та особливості майбутніх занять, пояснює правила безпеки на уроці. Основою такого заняття на початку курсу «Ритміка» є формування дисциплінованості, відповідальності, налаштовує учня на освітній процес після літнього відпочинку.

Вступ до музично-ритмічних занять

Заняття спрямовані на виклад теоретичного матеріалу з основ музичної грамоти, теорії музичної літератури тощо (тривалістю 2 години), який налаштовує на тематику занять певного навчального року. Заняття викладається на початку вивчення програми (на початку кожного року навчання), одразу після пояснень правил безпеки, і має за мету зацікавити учнів майбутніми заняттями з ритміки; сприяє розумінню вправ, танцювальних рухів, що будуть продемонстровані учням, необхідності формування умінь їх виконувати для гармонійного розвитку особистості.

Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи)

Музично-ритмічні вправи – це комплекс спеціальних вправ, що формують вміння орієнтуватися в просторі, розвивають координацію рухів, їх точність і граційність, загальну та дрібну моторику, зміцнюють та корегують руховий апарат (поставу, ходу) і мають бути узгоджені з темпом, ритмом, характером музичного супроводу. Головною метою таких вправ є зміцнення, корекція і розвиток рухового апарату: оволодіння рівновагою; координацією рухів рук із рухами ніг, тулуба, голови; виправлення сутулості, клишоногості, покращення м'язового тонуусу та ін. Виконуючи вправи з означеного розділу учні навчаться орієнтуватися у просторі, а саме, шикуватися, перешиковуватися, ходити та бігати ланцюжком, змієюю тощо, маршувати у певних напрямках, крокувати під супровід різних рухів, змінюючи їх під відповідні музичні сигнали, бігати у різних стилях та темпах та багато іншого. Під різний музичний супровід діти виконуватимуть вправи для верхньої частини тулуба (голови, шиї, плечей, рук) та нижньої (махи ногами, стрибки, присідання) на сильні та слабкі акценти у музиці, з одночасним проказуванням промовок чи коротких віршів. Від так, музично-ритмічні вправи сприяють розвитку слухового сприймання, слухової пам'яті, уваги; формуванню та розвитку відчуття ритму, вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Основна задача вчителя під час навчання учнів із порушеннями слуху не лише вимагати засвоєння та чіткого виконання вправи (руху), а, насамперед, його ритмічне виконання та зміна/чергування під заданий музичний супровід.

До комплексу музично-ритмічних вправ входить: ходіння, крокування, біг, шиккування, стрибки, присідання, ритміко-гімнастичні вправи, вправи з предметами, розслаблюючі релаксуючі вправи. Вправи з означеного комплексу взаємопов'язані та готують учнів до навчання та виконання танцювальних рухів, елементів українських народних танців та танців народів світу.

Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи

Основу означеного розділу складає два напрямками підготовки: по-перше, підготовчі вправи до танців, по-друге, танцювальні рухи, танці. Підготовчі вправи формують у учнів необхідні рухові навички під музику для виконання танців, а, власне, з танцювальних рухів складається і сам танець.

До танцювальних рухів включено елементи українських народних танців, українських регіональних танців, бальних, латиноамериканських та сучасних рухів. Усі танці можна виконувати індивідуально, в парах та усім класом.

Даний розділ містить також танцювальні імпровізації. Вони дають змогу творчо самореалізовуватися, виражатися, розвивати фантазію, уяву учня, артистичність, сприяють зменшенню психофізичного напруження та ін. Для вчителя імпровізації допомагають зрозуміти, по-перше, наскільки учень оволодіває і запам'ятовує матеріал (диференційованість та різноманітність елементів, які використовує учень в імпровізації, їх точність виконання), по-друге, розвиток слухового сприймання (вчасний вступ, зміна рухів відповідно до мелодики).

Рухливі музично-ритмічні ігри

Вправи, що входять у розділ музично-ритмічних ігор спрямовані на розвиток слухового сприймання, мовлення, загальний фізичний розвиток та зміцнення усього організму, сприяння емоційному розслабленню, налагодження колективних взаємин, розвиток культури спілкування учнів один з одним, формування позитивного мікроклімату та дружньої атмосфери у класі, колективного духу, на формування та розвиток таких фізичних якостей як спритність, витривалість, сила. Основними компонентами цього комплексу вправ є ігри-імпровізації, ігри-естафети, ігри з предметами, ігри на координацію, пластику та витривалість та такі важливі ігри для дорослого життя, як ігри на командоутворення. Головною метою музично-ритмічних ігор є навчання через гру!

Сприймання та відтворення музичних творів

Вправи даного розділу спрямовані на безпосередньо слухомовленнєвий розвиток (сприймання, відтворення) музичних творів (характер, темп, ритм, мелодіку, малюнок); розвиток уміння характеризувати музичний твір, копіювати почуті композиції наявними музичними інструментами, передавати її зміст рухами, музичними інструментами, формування позитивного емоційного відгуку на музику і пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, художньо-образного мислення, формування естетичного смаку, покращення емоційного стану учня.

Розділ сприймання та відтворення музичних творів включає низку мовленнєвих вправ з фонетичної ритміки: розспівування, промовляння приказок, скоромовок, віршів, декламування тексту.

Методики розвитку сприймання музики передбачає інтенсивний розвиток слухового сприймання учнів з порушенням слуху (як із допомогою звукопідсилювальної апаратури, так і без неї), комплексне та різнобічне

використання тактильно-вібраційної чутливості, зорового сприймання музичних інструментів, виконавця (музичні кліпи, фільми та ін.), створення музичних композицій за допомогою рухів, предметів.

Примітка. Тривалість кожного розділу програми можна змінювати залежно від теми, мети і завдань уроку, залежно від потреби та спішності засвоєння матеріалу учнями.

Основні вимоги до проведення занять з курсу «Ритміки»:

- організація проведення занять у просторому приміщенні, яке обладнано необхідними музичними інструментами, апаратурою, дидактичним матеріалом;
- зручний, комфортний одяг та взуття учнів, що прийшли на заняття;
- планування та структурування занять, таким чином, щоб перехід від одного виду діяльності до іншого був логічним, послідовним, природним;
- побудова уроку має містити комбінацію таких аспектів: удосконалення навичок основних рухів, розвиток слухового сприймання, формування просторової орієнтації, розвиток уміння сприймати музичне мистецтво (відчувати музичну композицію, передавати її настрій тощо), вивчення елементів танцю, виконання розслаблюючих релаксуючих вправ, виконання вправ на імпровізацію;
- учитель може використовувати запропонований наприкінці програми перелік для музичного супроводу або на власний розсуд використовувати інший музичний матеріал, якщо він буде приємнішим та цікавішим для сприймання учнів. Головне – це дитина, її формування та розвиток!

5 клас

2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікувані результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття.	Учень дотримується правил поведінки на занятті.	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Роз'яснення, що навчальний рік буде присвячено вивченню українських народних танців, рухів, особливостей мелодики та народної музики України, народним іграм-забавам та ін, що були характерні для українців.	Учень знає, основні українські танці, рухи, розуміє особливості українських народних ритмів, може розказати історію походження танцю. Знає традиційні народні ігри та забави українців.	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного)

				розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.
3	12	<p>Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи): Повторення матеріалу опанованого у початкових класах. Виконання усіх видів вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шикування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання усіх ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок, який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вміє змінювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бігу, ритмічно виконує рухи з предметами. Учень легко і самостійно орієнтується у просторі із дотриманням зазначених напрямів, намагається одночасно з іншими учнями починати і закінчувати рухи, вміє тримати дистанцію. Учень ритмічно та правильно виконує усі ритміко-гімнастичні вправи. Вміє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кінцівок, виконуючи відповідні релаксуючі вправи за зразком, який демонструє вчитель.</p>	<p>Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність; формування просторових уявлень.</p> <p>Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом.</p> <p>Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю,</p>

				впевненості в собі та ін.
4	23	<p>Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи <u>Танцювальні рухи:</u> хода парами по колу; оплески, притупування на місці та у русі, рухи руками, повертання долоні та кисті рук, напівоберти тулубом, пружне присідання, стрибки на двох ногах, підскоки, хоровод, звужування та розширення кола, поєднання рухів спочатку у композиції, потім у танець. Розучування характерних рухів для українського танцю: положення рук у дівчат та хлопців, плескання в долоні, по плечах, по колінах, плескання один з одним у долоні; вертання кисть, «качалочки» тулубом (ліворуч-праворуч) і руками; «колупалочка» ногами (переставляння ноги з носка на п'ятку), притупування, пружне напівприсідання з виставлянням ноги; танцювальний крок на носках, із підскоком, приставний боковий крок, широкий та ковзаючий. Кружляння по-одному, в парах.</p> <p><u>Розучування таких основних українських танців та рухів до них:</u> козачок, коломийка, українська полька.</p>	<p>Учень знає основні елементи українського танцю, відповідно до зразків вчителя та його сигналів змінює ритм, темп рухів, ритмічно виконує кроки, оберти, стрибки, присідання та інші рухи. Орієнтується у просторі, дотримується і зберігає потрібну відстань одне від одного у хороводах, виразно рухається, намагається створювати певний музично-художній образ. Рухи виконує відповідно до характеру танцю. Синхронно рухається у парах та у колективному танці. Знає танцювальні елементи та основні рухи таких українських народних танців як козачок, коломийка, українська полька.</p>	<p>Фізичний розвиток за зміцнення усього організму: загальної та дрібної моторики, серцево-судинної системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції на звукові сигнали, розвиток художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постави. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток особистості: ознайомлення з елементами національної культури (історичними</p>

		<p><u>Музично-танцювальні імпровазації:</u> учні сприймають вібраційно-звукові сигнали і з вивчених та знайомих рухів самостійно намагаються створити невеликий танець.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>		звичаями, традиціями) України.
5	22	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри: Передавання образів, імітування рухів свійських та домашніх тварин, що проживають на території України (хода ведмедя, хода зайця, хода курчата, індика, політ пташки, клювання зерна птахами та ін. Українські народні ігри: «Подоланочка», «Коза-Дерева»; «Пан-Коцький», «Ходить гарбуз по городу» та інші на вибір вчителя. Музична інсценізація казки на вибір вчителя.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	Вміє передавати рухами різні образи, імітувати рухи тварин, сприймає та передає через рух музично-ігровий образ, частково або повністю передає його характер. Ритмічно та виразно виконує рухи в грі, змінюючи їх відповідно до сигналів учителя. Ритмічно, вільно та вчасно виконує рухи з предметами. Дотримується правил безпеки під час ігор (не штовхається, слухає вчителя, поводить себе обережно та ін.)	Фізичний розвиток та зміцнення усього організму, сприяння емоційному розслабленню, налагодження колективних взаємин, розвиток культури спілкування учнів, формування позитивного мікроклімату у класі, дружньої атмосфери у класі, колективного духу. Формування та розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, легкість, спритність рухів
6	10	<p>Сприймання та відтворення музичних творів: Відтворення на музикальних інструментах або за допомогою</p>	Учень може повторити певний ритмічний малюнок за зразком вчителя, або за зразком однокласника з яким працює у	Розвиток вібраційно-звукового сприймання. Формування вміння сприймати музичні

	<p>плескання в долоні темпу зразку музично-ритмічного малюнку (нескладної композиції). Індивідуальна імпровізація (учні самостійно за допомогою інструментів створюють ритмічні-музичні та вібраційно-ритмічні композиції). Робота в парах (один учень показує музично-ритмічний малюнок, інший повторює, і навпаки). Учень засобами наявних в класі музичних та шумових інструментів може передати свій настрій, емоційний стан.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>парі. Може зобразити засобами наявних інструментів (маракаси, бубон), оплесками, тупотінням свій емоційний стан, почуття або невербально зобразити образ, який визначить вчитель.</p>	<p>звуки / сигнали / мелодику (темп, ритм); передавати їх зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої діяльності, проявів імпровізації.</p>
--	--	--	--

6 клас

2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікувані результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття.	Учень дотримується правил поведінки на занятті.	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Продовження вивчення українських народних танців, поняття про ритм, темп, основних рухів українських народних танців. Роз'яснення, що	Учень знає, основні українські танці, рухи, розуміє та впізнає українські народні ритми, може розказати історію походження танцю. Знає традиційні народні	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного

		навчальний рік буде присвячено продовженню вивченню українських народних танців, рухів, особливостей мелодики та народної музики України, народним іграм-забавам та ін., що були характерні для українців.	ігри та забави українців.	мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного) розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.
3	12	<p>Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи) Виконання вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шиккування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла.</p> <p><u>Розслаблюючі, релаксуючі вправи:</u> учень вміє розслабити руки, плечі, спину та знову їх напружити в положенні сидячи, лежачи на спині та сидячі ноги навхрест. Для релаксуючих вправ.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок, який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вміє змінювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бігу, ритмічно виконує рухи з предметами. Учень легко і самостійно орієнтується у просторі із дотриманням зазначених напрямів, намагається одночасно з іншими учнями починати і закінчувати рухи, вміє тримати дистанцію. Учень ритмічно та правильно виконує усі ритміко-гімнастичні вправи. Вміє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кінцівок, виконуючи відповідні релаксуючі вправи за зразком, який демонструє вчитель.	Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність; формування просторових уявлень. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості,

				вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.
4	23	<p>Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи</p> <p>Повторення вивчених рухів попереднього навчального року: хода парами по колу; оплески, притупування на місці та у русі, рухи руками, повертання долоні та кисті рук, напівоберти тулубом, пружне присідання, стрибки на двох ногах, підскоки, хоровод, звукування та розширення кола, поєднання рухів спочатку у композиції, потім у танець. Повторення характерних рухів для українського танцю: положення рук у дівчат та хлопців, плескання в долоні, по плечах, по колінах, плескання один з одним у долоні; вертання кисть, «качалочки» тулубом (ліворуч-праворуч) і руками; «колупалочка» ногами (переставляння ноги з носка на п'ятку), притупування, пружне напівприсідання з виставлянням ноги; танцювальний крок на носках, із підскоком, приставний боковий крок, широкий та ковзаючий. Кружляння по-одному, в парах.</p>	<p>Учень знає та пам'ятає рухи з попереднього року навчання. Ритмічно виконує та повторює нові танцювальні рухи, кроки та позиції у відповідності до зразка, який демонструє вчитель та вібраційно-звукових сигналів вчителя, музичного супроводу. Учень вправно та точно виконує рухи одночасно з іншими учнями. Пам'ятає переважну кількість танцювальних елементів з цього та попереднього років навчання.</p>	<p>Фізичний розвиток за зміцнення усього організму: загальної та дрібної моторики, серцево-судинної системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції на звукові сигнали, розвиток художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постави. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток</p>

		<p>Повторення таких танців як коломийка, козачок та українська полька.</p> <p><u>Розучування</u> таких основних українських танців та рухів до них: гопак, гуцулка та кадрили. .</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>		<p>особистості: ознайомлення з елементами національної культури (історичними звичаями, традиціями) України.</p>
5	22	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри</p> <p>Ігри-імітації (ходи тварин), ігри з предметами, ігри-естафети (зі зміною темпу, типу рухів). Ігри-інсценування, зокрема інсценування українських народних казок (на вибір вчителя).</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень намагається передавати рухами різні ігрові образи, відтворювати характерні рухи тварин, персонажів ігор відповідно до тексту пісні/музичної композиції чи тексту гри. Ритмічно, вільно та вчасно виконує рухи з предметами. Дотримується правил безпеки під час ігор (не штовхається, слухає вчителя, поводить себе обережно та ін.)</p>	<p>Фізичний розвиток та зміцнення усього організму, сприяння емоційному розслабленню, налагодження колективних взаємин, розвиток культури спілкування учнів, формування позитивного мікроклімату у класі, дружньої атмосфери у класі, колективного духу. Формування та розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, легкість, спритність рухів</p>
6	10	<p>Сприймання та відтворення музичних творів</p> <p>Творення вібраційно-звукових композицій за допомогою означених інструментів.</p> <p>Прослуховування музичних</p>	<p>Учень пробує акомпанувати певним музичним інструментом (маракасами, брязкальцями, барабаном та ін.) під час сприймання вібраційно-звукових сигналів музичних композицій.</p>	<p>Розвиток вібраційно-звукового сприймання. Формування вміння сприймати музичні звуки / сигнали / мелодіку (темп, ритм); передавати їх</p>

	<p>композицій та визначення їх початку, закінчення за допомогою музичних інструментів, оплесками в долоні або тупотінням.</p> <p>Музичними предметами учень створює певний музичний малюнок, за допомогою означених музичних інструментів.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень може повторити певний ритмічний малюнок за зразком вчителя, або за зразком однокласника з яким працює у парі. Може зобразити засобами наявних інструментів (маракаси, бубон), оплесками, тупотінням свій емоційний стан, почуття або невербально зобразити образ, який визначить вчитель.</p>	<p>зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої діяльності, проявів імпровізації.</p>
--	---	--	---

7 клас

2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікуванні результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття.	Учень дотримується правил поведінки на занятті	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Продовження вивчення традиційних танців українців, особливостей їх виконання: ритм, темп, основні рухи. Роз'яснення, що навчальний рік буде присвячено вивченню особливостей народних українських танців, рухів, особливостей мелодики, історії та традицій танцю, народним іграм та ін, що були	Учень знає, основні українські танці, рухи, розуміє та впізнає українські народні ритми, може розказати історію походження танцю. Знає традиційні народні ігри та забави українців.	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного) розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.

		характерні для мешканців різних регіонів України.		
3	10	<p>Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи) Виконання вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шиккування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла. <u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок, який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вміє змінювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бігу, ритмічно виконує рухи з предметами. Учень легко і самостійно орієнтується у просторі із дотриманням зазначених напрямів, намагається одночасно з іншими учнями починати і закінчувати рухи, вміє тримати дистанцію. Учень ритмічно та правильно виконує усі ритміко-гімнастичні вправи. Вміє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кінцівок, виконуючи відповідні релаксуючі вправи за зразком, який демонструє вчитель.</p>	<p>Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність; формування просторових уявлень. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.</p>

4	23	<p>Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи <u>Танцювальні рухи:</u> вивчення нових танцювальних рухів, притаманних українському танцю – доріжки, дрібушечки, танцювальні ходи з носка на каблук, ковзні кроки, біг, низькі тинки, вихилясники, вірьовочки, оберти парні на місці, оберти парні з просуванням, голубці. Повторення вивчених у попередньому році рухів українських танків – хода парами по колу; оплески, притупування на місці та у русі, рухи руками, повертання долоні та кисті рук, напівоберти тулубом, пружне присідання, стрибки на двох ногах, підскоки, хоровод, звужування та розширення кола, поєднання рухів спочатку у композиції, потім у танець. Розучування характерних рухів з предметами для українського танцю: для дівчат – рухи зі стрічками, з вінком, решетом, а також рухи вишивальниць, ткаць, льонарок тощо; для хлопців - присядки, повзунці, стрибками, яструбами та ін. <u>Продовження розучування таких</u></p>	<p>Учень знає та пам'ятає рухи з попереднього року навчання. Ритмічно виконує та повторює нові танцювальні рухи, кроки та позиції у відповідності до зразка, який демонструє вчитель. Учень знає основні елементи українського танцю, синхронно з іншими учнями змінює ритм, темп рухів, ритмічно виконує кроки, оберти, стрибки, присідання та інші рухи. Вміє відповідними рухами, оплесками передавати ритмічний малюнок мелодії. Орієнтується у просторі, дотримується і зберігає потрібну відстань одне від одного у хороводах, ритмічно та виразно рухається, намагається створювати певний музично-художній образ. Рухи виконує відповідно до характеру та стилю танцю. Синхронно рухається у парах та у колективному танці. Знає танцювальні елементи та основні рухи таких української народних танців як гопак, козачок, коломийка, гуцулка, українська полька та кадрили та регіональних танців: гуцульських,</p>	<p>Фізичний розвиток за зміцнення усього організму: загальної та дрібної моторики, серцево-судинної системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції на звукові сигнали, розвиток художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постави. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток особистості: ознайомлення з елементами національної культури (історичними</p>
---	----	--	--	--

		<p>основних <u>українських танців та повторення вивчених у попередніх роках рухів</u>: гопак, козачок, коломийка, гуцулка, українська полька та кадрили. Вивчення гуцульських, лемківських, бойківських та буковинських танків: «Тропотянка», «Рахівчанка», «Дубатанець», «Метелиця» та ін.</p> <p><u>Орієнтовний музичний супровід</u>: використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>лемківських, бойківських та буковинських.</p>	<p>звичаями, традиціями) України.</p>
5	20	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри: Сюжетні ігри-танці з відображенням трудової діяльності: «Шевчики», «Лісоруби», «Льон» та ін.; ігри з народними героями: «Опришки», «Аркан» та ін.; народно-побутові ігри: «Катерина», «Волинянка», «Горлиця»; ігри-імітації явищ природи та рухів тварин, птахів. Ігри з предметами: гра з м'ячем, з бубном. Ігри-інсценування, зокрема інсценування українських народних легенд чи переказів (на вибір вчителя).</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід</u>: використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на</p>	<p>Виконує ігри (ролі), відповідно до конкретних образів (тварин, рослин, діяльності людини та ін.). Передає рухами різні образи, імітує рухи тварин, сприймає та передає через рух музично-ігровий образ, частково або повністю передає його характер. Виконує ігри з предметами та музичними інструментами.</p>	<p>Загальне зміцнення організму, фізичний розвиток опорно-рухової системи, серцево-судинної, дихальної та ін. Керування рухів та узгодження їх із музикою, розвиток моторних функцій. Розвиток культури спілкування учнів, формування колективізму, товарищескості. Розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, легкість. Розвиток творчих здібностей. Психологічне розслаблення. Позитивний вплив на нервову систему.</p>

		вибір вчителя.		
6	14	<p>Сприймання та відтворення музичних творів: Сприймання (тактильне, вібраційне) музичних/звукових композицій, на певного ритмічного малюнку, що демонструє вчитель та повторення його за вчителем оплесками, простукуванням (або певним інструментом). Розучування таким чином невеликих композицій. Обговорення їх, опис (ритм, характер, темп). Прослуховування музичних композицій та визначення їх початку, закінчення за допомогою музичних інструментів, оплесками в долоні або тупотінням.</p> <p>Серед основних інструментів: бубон, барабан, маракаси. Творення вібраційно-звукових композицій за допомогою інструментів. Учень створює певний музичний малюнок, за допомогою означених музичних інструментів. (передача емоційного стану музичним інструментом).</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень розрізняє та реагує рухами на звучання (тактильне або вібраційне сприймання) певного музичного зразка, виділяє сильну і слабку долі композиції, визначає темп, ритм та характер, може повторити оплесками чи іншими рухами, описує та дає характеристику композиції. Учень вміє акомпанувати своїм рухам певним музичним інструментом (маракасами, брязкальцями, барабаном та ін.). Намагається сам створювати музику, давати їй характеристику (весела, сумна, швидка, повільна). Музичними імпрровізаціями намагається передати свій настрій, емоційний стан.</p>	<p>Розвиток вібраційно-звукового сприймання. Формування вміння сприймати музичні звуки / сигнали / мелодику (темп, ритм); передавати їх зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої діяльності, проявів імпрровізації.</p>

8 клас

2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікуванні результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття.	Учень дотримується правил поведінки на занятті	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Роз'яснення що навчальний рік буде присвячено вивченню класичних бальних танців, особливостей їх виконання: ритм, темп, основні рухи та історію їх появи (країни, де вони зародилися). Протягом року буде вивчено особливості мелодики, традицій танцю та ін.	Учень знає, основні танці бальної програми, знає основні рухи, розуміє та впізнає ритми, може розказати історію походження танців.	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного) розвитку слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.
3	8	Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи) Виконання вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шиккування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла. <u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на	Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок, який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вміє змінювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бігу, ритмічно виконує рухи з предметами. Учень легко і самостійно орієнтується у просторі із дотриманням зазначених напрямів, намагається одночасно	Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність;

		вибір вчителя.	з іншими учнями починати і закінчувати рухи, вміє тримати дистанцію. Учень ритмічно та правильно виконує усі ритміко-гімнастичні вправи. Вміє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кінцівок, виконуючи відповідні релаксуючі вправи за зразком, який демонструє вчитель.	формування просторових уявлень. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.
4	23	Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи <u>Танцювальні рухи:</u> вивчення рухів з таких танців як вальс, танго, фокстрот, елементи квікстепу (швидкого фокстроту). Повороти, стрибки, підстрибування, пришвидшення руху, сповільнення руху, зміна рук та позицій танцювальної пари під час танцю, кружляння, ковзання, пластичність рухів руками та ін. <u>Музично-танцювальні імпровізації:</u> учні чують музику (вібраційні	Ритмічно виконує та повторює нові танцювальні рухи, кроки та позиції у відповідності до зразка, який демонструє вчитель та музичного супроводу. Учень знає основні елементи бальних танців, вміє змінювати ритм в процесі виконання танцю, темп рухів, ритмічно виконує кроки, оберти, стрибки, присідання та інші рухи. Учень виразно, правильно, синхронно і ритмічно виконує елементи танцювальних рухів. Вміє відповідними рухами	Фізичний розвиток за зміцнення усього організму: загальної та дрібної моторики, серцево-судинної системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції на звукові сигнали, розвиток

		<p>сигнали) і з вивчених та знайомих рухів самостійно намагаються імпровізувати танець (комбінуючи рухи, залежно від настрою, ритму, стилю та ін.)</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>передавати ритмічний малюнок танцю. Орієнтується у просторі, дотримується і зберігає потрібну відстань одне від одного. Намагається створювати певний музично-художній образ. Рухи виконує відповідно до характеру і стилю танцю. Вміє імпровізувати та створювати певний танець під запропонований музичний твір, передає ритмічний малюнок музики, відзначає рухами музичні акценти.</p>	<p>художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постанти. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток особистості: ознайомлення з елементами світової культури, історичними звичаями, традиціями країн світу.</p>
5	20	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри Ігри з предметами: гра з прапорцями ігри з обручами, з м'ячем та ін. Ігри естафети; командні ігри; різні можливі ігри на швидкість, координацію та пластику дитини.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Виконує ігри з предметами, змінюючи рухи відповідно до динамічних реєстрових та темпових змін музичного супроводу; вміє координувати ритміку мови і рухи. Дотримується правил безпеки, не штовхається, знаходить спільну мову під час командних ігор, намагається скоординовано рухати тілом, проявляє пластичність та витривалість</p>	<p>Фізичний розвиток та зміцнення усього організму, сприяння емоційному розслабленню, налагодження колективних взаємин, розвиток культури спілкування учнів, формування позитивного мікроклімату у класі, дружньої атмосфери у класі, колективного духу. Формування та розвиток</p>

			тощо.	таких фізичних якостей як сила, витривалість, легкість, спритність рухів. Розвиток культури спілкування учнів, формування колективізму, товариськості. Розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, легкість. Розвиток творчих здібностей. Психологічне розслаблення. Позитивний вплив на нервову систему.
6	16	<p>Сприймання та відтворення музичних творів</p> <p>Сприймання (тактильне, вібраційне) музичних/звукових композицій, на певного ритмічного малюнку, що демонструє вчитель та повторення його за вчителем оплесками, простукуванням (або певним інструментом). Розучування таким чином невеликих композицій. Обговорення їх, опис (ритм, характер, темп). Прослуховування музичних композицій та визначення їх початку, закінчення за допомогою музичних інструментів, оплесками в долоні або тупотінням.</p> <p>Імпровізація: творення вібраційно-звукових композицій за допомогою</p>	<p>Учень розрізняє та реагує рухами на звучання (тактильне або вібраційне сприймання) певного музичного зразка, виділяє сильну і слабку долі композиції, визначає темп, ритм та характер, може повторити оплесками чи іншими рухами, описує та дає характеристику композиції. Учень вміє акомпанувати своїм рухам певним музичним інструментом (маракасами, брязкальцями, барабаном та ін.). Намагається сам створювати музику, давати їй характеристику (весела, сумна, швидка, повільна). Музичними імпровізаціями</p>	<p>Розвиток вібраційно-звукового сприймання. Формування вміння сприймати музичні звуки / сигнали / мелодику (темп, ритм); передавати їх зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої діяльності, проявів імпровізації.</p>

	інструментів. Учень створює певний музичний малюнок, за допомогою означених музичних інструментів. (передача емоційного стану музичним інструментом). <u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.	намагається передати свій настрій, емоційний стан.	
--	---	--	--

9 клас

2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікувані результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття	Учень дотримується правил поведінки на занятті	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Роз'яснення що навчальний рік буде присвячено вивченню латиноамериканських танців, особливостей їх виконання: ритм, темп, основні рухи та історію їх появи (країни, де вони зародилися). Протягом року буде вивчено особливості стилю, традицій танцю та ін.	Учень знає, основні танці латиноамериканської програми, знає основні рухи, розуміє ритми, стилістику танцю. Може розказати історію походження танців.	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного) розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.
3	8	Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи)	Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок,	Фізичний розвиток: формування правильної

		<p>Виконання вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шиккування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вмiє змiнювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бiгу, ритмiчно виконує рухи з предметами. Учень легко i самостiйно орiєнтується у просторi з дотриманням зазначених напрямiв, намагається одночасно з iншими учнями починати i закінчувати рухи, вмiє тримати дистанцiю. Учень ритмiчно та правильно виконує усi ритмiко-гiмнастичнi вправи. Вмiє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кiнцiвок, виконуючи вiдповiднi релаксуючi вправи за зразком, який демонструє вчитель.</p>	<p>постави, ходи, скоординованостi рухiв, корекцiя загальної та дрiбної моторики; корекцiя диференцiйованостi рухiв; змiцнення та корекцiя рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фiзичних якостей як сила, витривалiсть, спритнiсть; формування просторових уявлень.</p> <p>Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'ятi, вiдчуття ритму, темпу музики, формування вмiння поєднувати рухи тiла з музичним супроводом.</p> <p>Психологiчний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливостi, вимогливостi, терплячостi, старанностi; пiдвищення рiвня самоконтролю, впевненостi в собi та iн.</p>
4	25	<p>Пiдготовчi вправи до танцiв, танцювальнi рухи</p> <p><u>Танцювальнi рухи:</u> Танцювальнi рухи: вивчення рухiв з таких танцiв як</p>	<p>Учень знає та пам'ятає рухи з попереднього року навчання. Ритмiчно виконує та повторює новi танцювальнi рухи, кроки та</p>	<p>Фiзичний розвиток за змiцнення усього органiзму: загальної та дрiбної моторики, серцево-судинної</p>

		<p>пасадобль, самба, румба, ча-ча-ча, джайв. Позиції рук, основні повороти, стрибки, підстрибування, пришвидшення руху, сповільнення руху, зміна позицій танцювальної пари під час танцю, кружляння, ковзання, пластичність рухів руками, ногами та ін.</p> <p><u>Музично-танцювальні імпровізації:</u> учні з вивчених, простих рухів самостійно танцюють, імпровізуючи та комбінуючи рухи латиноамериканської програми.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>позиції у відповідності до зразка, який демонструє вчитель. Учень знає основні елементи українського танцю, синхронно з іншими учнями змінює ритм, темп рухів, ритмічно виконує кроки, оберти, стрибки, присідання та інші рухи. Вміє відповідними рухами, оплесками передавати ритмічний малюнок мелодії. Орієнтується у просторі, дотримується і зберігає потрібну відстань одне від одного у хороводах, ритмічно та виразно рухається, намагається створювати певний музично-художній образ. Рухи виконує відповідно до характеру та стилю танцю. Синхронно рухається у парах та у колективному танці. Знає танцювальні елементи та основні рухи таких танців латиноамериканської програми як пасадобль, самба, румба, ча-ча-ча, джайв.</p>	<p>системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції на звукові сигнали, розвиток художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постави. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток особистості: ознайомлення з елементами світової культури, історичними звичаями, традиціями країн світу.</p>
5	18	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри: Ігри-естафети, командні-ігри на командоутворення, ігри на розвиток</p>	<p>Учень вправно та точно дотримується правил ігор, бере участь у іграх-змаганнях, іграх-</p>	<p>Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи,</p>

		<p>координації, спритності, гнучкості, витривалості.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>естафетах. Виконує ігри з предметами, змінюючи рухи відповідно до сигналів вчителя. Дотримується правил безпеки, не штофхається, знаходить спільну мову під час командних ігор, намагається скоординовано рухати тілом, проявляє пластичність та витривалість тощо.</p>	<p>скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність; формування просторових уявлень.</p> <p>Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом.</p> <p>Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.</p>
6	16	<p>Сприймання та відтворення музичних творів</p> <p>Сприймання (тактильне, вібраційне) музичних/звукових композицій, на певного ритмічного малюнку, що</p>	<p>Учень розрізняє та реагує рухами на звучання (тактильне або вібраційне сприймання) певного музичного зразка, виділяє сильну і слабку долі композиції, визначає</p>	<p>Розвиток вібраційно-звукового сприймання. Формування вміння сприймати музичні звуки / сигнали / мелодику</p>

	<p>демонструє вчитель та повторення його за вчителем оплесками, простукуванням (або певним інструментом). Розучування таким чином композицій. Обговорення їх, опис (ритм, характер, темп). Прослуховування музичних композицій та визначення їх початку, закінчення за допомогою музичних інструментів, оплесками в долоні або тупотінням.</p> <p>Імпровізація: творення вібраційно-звукових композицій за допомогою інструментів. Учень створює певний музичний малюнок, за допомогою означених музичних інструментів. (передача емоційного стану музичним інструментом).</p> <p>Робота в парах (один учень показує музично-ритмічний малюнок, інший повторює, і навпаки). Учень засобами наявних в класі музичних та шумових інструментів може передати свій настрій, емоційний стан, зобразити певну історію.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>темп, ритм та характер, може повторити оплесками чи іншими рухами, описує та дає характеристику композиції. Учень вміє акомпанувати своїм рухам певним музичним інструментом (маракасами, брязкальцями, барабаном та ін.). Намагається сам створювати музику, давати їй характеристику (весела, сумна, швидка, повільна). Музичними імпровізаціями намагається передати свій настрій, емоційний стан.</p>	<p>(темп, ритм); передавати їх зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої діяльності, проявів імпровізації.</p>
--	---	--	---

10 клас
2 години на тиждень – 70 годин на рік

№ з/п	К-сть годин	Зміст	Очікуванні результати	Корекційно-розвиткова лінія
1	1	Вступне заняття Правила безпеки на уроці. Організаційні заняття	Учень дотримується правил поведінки на занятті	Формування дисциплінованості, відповідальності.
2	2	Вступ до музично-ритмічних занять Роз'яснення що навчальний рік буде присвячено вивченню сучасних танців, особливостей їх виконання: ритм, темп, основні рухи та історію їх появи (країни, де вони зародилися): степ; стиль модерн, контемпорарі, вільний танець, Нір-Нор, тектонік. Протягом року буде вивчено особливості стилю, традицій танцю та ін.	Учень знає, основні напрямки сучасного танцю, знає основні рухи, розуміє ритми, стилістику танцю. Може розказати історію походження танців.	Формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва. Розвиток творчих здібностей учнів, художньо-образного мислення, уяви. Розвиток слухового сприймання (вібраційно-тактильного) розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики.
3	8	Музично-ритмічні вправи (музично-ритмічні рухи) Виконання вправ у різному темпі, напрямках, позиціях тощо: ходіння, шиккування, маршування, біг, підскоки, стрибки, виконання ритміко-гімнастичних вправ, виконання рухів з предметами та релаксуючі вправи для всього тіла. <u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі	Учень ритмічно виконує усі види вправ орієнтуючись на зразок, який демонструє вчитель (ходить, бігає, стрибає, нахиляє тулуб), вміє змінювати темп виконання вправ, напрям ходьби, маршування та бігу, ритмічно виконує рухи з предметами. Учень легко і самостійно орієнтується у просторі із дотриманням зазначених	Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила,

		<p>списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>напрямів, намагається одночасно з іншими учнями починати і закінчувати рухи, вміє тримати дистанцію. Учень ритмічно та правильно виконує усі ритміко-гімнастичні вправи. Вміє розслабляти м'язи шиї, тулуба, кінцівок, виконуючи відповідні релаксуючі вправи за зразком, який демонструє вчитель.</p>	<p>витривалість, спритність; формування просторових уявлень. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.</p>
4	25	<p>Підготовчі вправи до танців, танцювальні рухи <u>Танцювальні рухи:</u> вивчення основних рухів з таких танців як степ; стиль модерн; контемпорарі, вільний танець, Нір-Нор, тектонік. Позиції рук, позиції ніг, основні повороти, стрибки, підстрибування, пришвидшення руху, сповільнення руху, зміна позицій під час танцю, кружляння, ковзання, пластичність рухів руками, ногами та ін. Танці одиночні, парні та групові.</p>	<p>Учень знає та пам'ятає рухи з попереднього року навчання. Ритмічно виконує та повторює нові танцювальні рухи, кроки та позиції у відповідності до зразка, який демонструє вчитель. Учень знає основні елементи українського танцю, синхронно з іншими учнями змінює ритм, темп рухів, ритмічно виконує кроки, оберти, стрибки, присідання та інші рухи. Вміє відповідними рухами, оплесками</p>	<p>Фізичний розвиток за зміцнення усього організму: загальної та дрібної моторики, серцево-судинної системи, дихальної, опорно-рухової тощо. Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом. Розвиток швидкості реакції</p>

		<p><u>Музично-танцювальні імпровізації:</u> учні під час прослуховування музичних композицій з вивчених рухів самостійно танцюють, імпровізуючи та комбінуючи рухи, залежно від музичного супроводу.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>передавати ритмічний малюнок мелодії. Орієнтується у просторі, дотримується і зберігає потрібну відстань одне від одного у хороводах, ритмічно та виразно рухається, намагається створювати певний музично-художній образ. Рухи виконує відповідно до характеру та стилю танцю. Синхронно рухається у парах та у колективному танці. Знає танцювальні елементи та основні рухи таких сучасних напрямів танцю як степ; стиль модерн; контемпорарі, вільний танець, Нір-Нор, тектонік</p>	<p>на звукові сигнали, розвиток художніх, музичних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу до музичного і хореографічного мистецтва, формування краси і виразності рухів, граційності, постави. Формування колективізму, культури спілкування, формування позитивних якостей характеру учня. Загальний розвиток особистості: ознайомлення з елементами хореографічної культури, історичними звичаями, традиціями сучасного мистецтва.</p>
5	18	<p>Рухливі музично-ритмічні ігри: Ігри-естафети, ігри на командоутворення, ігри спрямовані на координацію та витривалість.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>Учень вправно та точно дотримується правил ігор, бере участь у іграх-естафетах. Виконує ігри з предметами. Дотримується правил безпеки, не штовхається, знаходить спільну мову під час командних ігор, намагається скоординовано рухати тілом, проявляє пластичність та витривалість тощо.</p>	<p>Фізичний розвиток: формування правильної постави, ходи, скоординованості рухів, корекція загальної та дрібної моторики; корекція диференційованості рухів; зміцнення та корекція рухового апарату; розвиток дихання; розвиток таких фізичних якостей як сила, витривалість, спритність;</p>

				<p>формування просторових уявлень.</p> <p>Розвиток слухового сприймання: розвиток слухової уваги, пам'яті, відчуття ритму, темпу музики, формування вміння поєднувати рухи тіла з музичним супроводом.</p> <p>Психологічний розвиток: формування позитивних рис характеру – наполегливості, вимогливості, терплячості, старанності; підвищення рівня самоконтролю, впевненості в собі та ін.</p>
6	16	<p>Сприймання та відтворення музичних творів:</p> <p>Сприймання (тактильне, вібраційне) музичних/звукових композицій, на певного ритмічного малюнку, що демонструє вчитель та повторення його за вчителем оплесками, простукуванням (або певним інструментом). Розучування таким чином композицій. Обговорення їх, опис (ритм, характер, темп). Прослуховування музичних композицій та визначення їх початку, закінчення за допомогою</p>	<p>Учень розрізняє та реагує рухами на звучання (тактильне або вібраційне сприймання) певного музичного зразка, виділяє сильну і слабку долі композиції, визначає темп, ритм та характер, може повторити оплесками чи іншими рухами, описує та дає характеристику композиції. Учень вміє акомпанувати своїм рухам певним музичним інструментом (маракасами, брязкальцями, барабаном та ін.). Намагається</p>	<p>Розвиток вібраційно-звукового сприймання.</p> <p>Формування вміння сприймати музичні звуки / сигнали / мелодіку (темп, ритм); передавати їх зміст рухами. Формування позитивного емоційного відгуку на звук. Розвиток творчих здібностей учнів та творчої активності, мислення, уяви, фантазії; заохочення та стимулювання до активної художньої</p>

	<p>музичних інструментів, оплесками в долоні або тупотінням.</p> <p>Імпровізація: творення вібраційно-звукових композицій за допомогою інструментів. Учень створює певний музичний малюнок, за допомогою означених музичних інструментів. (передача емоційного стану музичним інструментом).</p> <p>Робота в парах (один учень показує музично-ритмічний малюнок, інший повторює, і навпаки). Учень засобами наявних в класі музичних та шумових інструментів може передати свій настрій, емоційний стан, зобразити певну історію.</p> <p><u>Орієнтований музичний супровід:</u> використання композицій зі списку* (що наведено нижче) на вибір вчителя.</p>	<p>сам створювати музику, давати їй характеристику (весела, сумна, швидка, повільна). Музичними імпровізаціями намагається передати свій настрій, емоційний стан.</p>	<p>діяльності, проявів імпровізації.</p>
--	---	---	--

*Перелік орієнтовних музичних композицій та їх авторів для використання на заняттях з ритміки для глухих дітей

Для використання на заняттях бажано обирати класичні інструментальні композиції (фортепіано, орган, гітара, барабан), або сучасні рокові, ударні композиції. Це обумовлено розвитком вібраційно-звукового сприймання у глухих осіб. Так, доцільним є використання: Й. Бах фуги, сонати, концерти для фортепіано/оркестрів, органні композиції; Л. Бетховен вальси, рондо, менуети, опери; Д. Верді «Травіата»; Ж. Бізе «Кармен»; Ф. Гайдн струнні квартети, симфонії; С. Гулак-Артемівський опера «Запорожець за Дунаєм»; основоположною для розвитку та вивчення національної музики є використання творчості М. Лисенка, К. Стецеко літургії, опери «Подоланочка», «Кармелюк», дитячі опери: «Івасик-Телесик», «Лисичка, котик і півник»; А. Філіпенко дитячі пісні та багато інших.

Також варто використовувати календарно-обрядові: веснянки, щедрівки, гаївки, колядки, купальські, обжинкові та інші. Родинно-обрядові та побутові: весільні, жартівливі, танцювальні (в тому числі коломийки), частівки, колискові та інше. Кріпацького побуту: чумацькі, наймитські, бурлацькі тощо. Козацькі пісні. Історичні пісні і думи. Ліричні пісні та балади. Ці різновиди народних пісень допомагають вивчати не лише музично-ритмічні вправи чи ігри, а й національну культуру, традиції українців, основні звичаї, історію тощо.

Доречним також буде використання музичних композицій з програми з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями слуху (для дітей зі зниженим слухом) (авт. Вовченко О. А.).

Учитель на власний вибір та уподобання класу може обирати зручні музичні композиції для виконання рухів, танців, ігор та ін.